

NORGES HØYESTERETT

Den 8. januar 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Webster og Matheson i

HR-2013-00033-U, (sak nr. 2013/18), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Trygve Staff)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse om fortsatt varetektsfengsling på grunn av unndragelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1.
- (2) A, født 26. april 1974, ble varetektsfengslet ved Oslo tingretts kjennelse 11. oktober 2012, siktet for overtredelse av straffeloven § 90 a grunnet bevisforspillelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 2. Fengslingen er senere forlenget, sist ved kjennelse fra Oslo tingrett 6. desember 2012 med slik slutning:
 1. **A, født 26.04.1974, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 31. januar 2013.**
 2. **Han undergis brev- og besøkskontroll frem til 3. januar 2013.**
 3. **Hefet i 103 500 kroner kr. 103 500 av midler tilhørende A opprettholdes."**
- (3) A anket til Borgarting lagmannsrett, som 11. desember 2012 avsa kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."
- (4) A anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett med den begrunnelse at vurderingen av unndragelsesfaren var mangelfull og at det ikke forelå bevisforspillelsesfare.

(5) Høyesterett avsa 20. desember 2012 kjennelse med slik slutning:

"Lagmannsrettens kjennelse oppheves."

(6) Opphevelsen var begrunnet i at vurderingen av både unndragelsesfaren og bevisforspillelsesfaren var mangelfull.

(7) I påtegning av 21. desember 2012 til Borgarting lagmannsrett frafalt PST anførslene om bevisforspillelsesfare, men fastholdt at det forelå unndragelsesfare. Det ble i påtegningen gitt en rekke faktiske opplysninger omkring dette, blant annet at siktedes ektefelle befant seg i Etiopia og at hun hadde fått penger tilsendt dit. Videre opplyste PST om at de ved en ransaking av siktedes bopel hadde funnet et ferdig utfylt, men ikke innsendt, returskjema. For øvrig inneholdt påtegningen også argumentasjon knyttet til unndragelsesfaren. Kopi av påtegningen ble fakset til forsvarers kontor samme dag klokken 13.41. Forsvarer ble ikke kontaktet av lagmannsretten før denne avgjorde saken.

(8) Borgarting lagmannsrett avsa 24. desember 2012 kjennelse med slik slutning:

"I Oslo tingretts kjennelse av 6. desember 2012 gjøres den endring at slutningens punkt 2 om brev og besøkskontroll bortfaller. For øvrig forkastes anken."

(9) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Han gjør i hovedsak gjeldene at det foreligger saksbehandlingsfeil ved brudd på kontradiksjonen og ved mangelfull forholdsmessighetsvurdering.

(10) Forsvarer fikk ikke anledning til å inngi bemerkninger til påtalemyndighetens opplysninger og argumentasjon. Lagmannsretten tok heller ikke kontakt med forsvarer for å spørre om slike bemerkninger ville bli inngitt. Siktede hadde behov for å kommentere og beriktige opplysningene og argumentasjonen fra påtalemyndigheten, og dette måtte fremstå som nærliggende for lagmannsretten grunnet skrivets innhold. Likeledes måtte det fremstå som klart at siktede ikke ville ha noen mulighet for dette innen den 24. desember 2012, da lagmannsretten avgjorde saken. Selv om fengslingskjennelser skal behandles raskt, må prinsippet om forsvarlighet og kontradiksjon ivaretas, det vises til Rt. 2009 side 1188, HR-2011-1951-U, Rt. 1973 side 1479 og Rt. 1972 side 634.

(11) I forholdsmessighetsvurderingen har lagmannsretten, til tross for uttrykkelige anførsler fra siktede, ikke vurdert om reststraffen, etter fradrag for varetektsfengsling, tilsier at unndragelsesfaren er sterk nok til at fortsatt varetektsfengsling frem til hovedforhandling er forholdsmessig. Tvert om har lagmannsretten kun vist til kjennelsen av 11. desember 2012. Dette er en saksbehandlingsfeil.

(12) *Påtalemyndigheten* har ikke hatt bemerkninger.

(13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det er tale om en videre anke, der utvalgets kompetanse er begrenset etter straffeprosessloven § 388. Anken retter seg mot lagmannsrettens saksbehandling, som utvalget kan prøve.

(14) Lagmannsretten har i kjennelsen av mandag 24. desember 2012 redegjort for PSTs påtegning av fredag 21. desember 2012. Det er pekt på at påtegningen var sendt i kopi til forsvarer, men at ytterligere merknader ikke var kommet inn.

- (15) Det er klarlagt at PSTs oversendelse til forsvarer ble foretatt kl. 13.41 siste fredag før jul. Ny kjennelse ble avsagt den påfølgende mandagen, som altså var julaften.
- (16) PSTs påtegning knyttet til grunnlaget for fortsatt varetektsfengsling, gjelder unndragelsesfaren. Påtegningen inneholder argumentasjon av faktisk karakter og er av et visst omfang. Blant annet argumenteres det med unndragelsesfare grunnet påregnelig hjelp fra sudanesiske myndigheter til å kunne unnsnippe, ektefellens opphold i Etiopia, og siktedes angivelige tidligere planlegging av å kunne returnere til Sudan.
- (17) Ankeutvalget er kommet til at det var en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten tok stilling til saken uten å undersøke om forsvarer var kjent med PSTs påtegning og om han i tilfellet hadde merknader. Utvalget legger her særlig vekt på at oversendelsen fra PST ble foretatt fredag ettermiddag siste arbeidsdag før julaften. I en slik situasjon var det grunn til å forsikre seg om at meddelelser var fanget opp hos mottakeren, særlig når saken ble tatt under behandling og avgjort nokså umiddelbart etter at PSTs merknader forelå. Videre inneholder PSTs påtegning synspunkter som forsvareren etter utvalgets oppfatning burde fått anledning til å kommentere.
- (18) Det er i praksis stilt små krav til sannsynliggjøring av at en svikt i adgangen til kontradiksjon kan ha hatt betydning for resultatet, jf. eksempelvis Rt. 2007 side 455 avsnitt 13 og Rt. 2009 side 1188 avsnitt 13. Utvalget er på denne bakgrunn kommet til at feilen kan ha virket inn på avgjørelsen, og at lagmannsrettens kjennelse derfor må oppheves.
- (19) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Bergljot Webster
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Riktig utskrift: